

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

PRIJEDLOG ZAKONA O ENERGIJI,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, rujan 2012.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o energiji sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene, pravni okvir i ocjena stanja

U srpnju 2001. započela je reforma energetskeg sektora u Republici Hrvatskoj, te je uz Zakon o energiji, («Narodne novine» broj 68/01 i 177/04) donesen prvi paket energetskeg zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskeg djelatnosti, i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetskeg sektora, otvaranje tržišta energije i regulaciju energetskeg djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetskeg subjekata i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetskeg djelatnosti na tržišne i regulirane.

Kako je energetske zakonodavstvo postalo jedan od važnih segmenata na putu prema članstvu u Europskoj uniji, što uključuje i obvezu adekvatne prilagodbe europskom energetskeg zakonodavstvu i standardima organizacije internog europskeg tržišta, a postojeći zakonodavni i regulacijski okvir nisu bili razvidni, došlo je do nužnih promjena energetskeg zakonodavnog sektora te je tako u prosincu 2004. Hrvatski sabor donio i drugi paket energetskeg zakona, i to: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, novi Zakon o tržištu električne energije i novi Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti («Narodne novine», broj 177/04), a 2005.g. donesen je Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom («Narodne novine», broj 42/05) te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 87/05). U travnju 2007.g. Hrvatski sabor donio je novi Zakon o tržištu plina («Narodne novine», broj 40/07), a u srpnju 2007. i prosincu 2008.g. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji («Narodne novine», broj 76/07 i 152/08). U prosincu 2008. Hrvatski sabor je donio i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije («Narodne novine», broj 152/08) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 152/08). U srpnju 2009. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 83/09). U veljači 2010. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom («Narodne novine», broj 20/10), a u studenom 2010. donesen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji («Narodne novine», broj 127/10). U siječnju 2011. godine je donesen i Zakon o dopuni Zakona o tržištu električne energije («Narodne novine», broj 14/11).

Donošenjem i stupanjem na snagu trećeg paketa energetske propisa Europske unije (kolovoz 2009. godine) javila se potreba transponiranja predmetnih direktiva u hrvatsko energetske zakonodavstvo.

Razlozi za donošenje Zakona o energiji

Osnovni razlozi donošenja Zakona proizlaze iz potrebe potpunog usklađenja sa sljedećim Direktivama Europske unije:

- Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54/EZ
- Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za uspostavu unutrašnjeg tržišta prirodnog plina te ukidanju Direktive 2003/55/EZ

Usklađivanjem hrvatskog energetskeg sektora i energetskeg zakonodavstva s trećim paketom energetskeg propisa Europske Unije propisat će se načela funkcioniranja umreženih sustava, pravila funkcioniranja tržišta i zaštite kupaca te regulacija energetskeg sektora u Republici Hrvatskoj. Zakon stvara podloge za osiguravanje uvjeta za sigurnu i kvalitetnu opskrbu energijom, razvoj tržišta, konkurentnost cijena, zaštitu kupaca, učinkovitu proizvodnju i korištenje energije, smanjivanje negativnih utjecaja na okoliš i održivi razvoj u sektoru energetike.

Donošenjem ovoga Zakona pridonijet će se stvaranju sveobuhvatnog i kvalitetnijeg zakonskeg okvira za ostale zakone i podzakonske propise u području energetike Republike Hrvatske, što je od velike važnosti za poslovanje energetskeg subjekata u novim uvjetima, ali i za sveobuhvatno pokretanje gospodarstva. Istovremeno, predmetni propisi Europske Unije sadrže i obvezu pune primjene transponiranih direktiva od 3. ožujka 2011.g.

S obzirom da je Zakon o energiji doživio veći broj izmjena i dopuna od dana donošenja 2001.g. i to Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji („Narodne novine“ 177/04), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji („Narodne novine“ 76/07), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji („Narodne novine“ 152/08) te Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energiji („Narodne novine“ 127/10), pojavila je se potreba za nomotehničkim i stručno terminološkim usklađivanjem istoga što je rezultiralo donošenjem novog Zakona o energiji, s konačnim prijedlogom Zakona, koji u jednom svom dijelu odgovara važećem Zakonu odnosno pojedine njegove odredbe ostale su nepromijenjene.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom i posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći:

Donošenjem **Zakona o energiji** postigli bi se sljedeći ciljevi:

- izmjena postojećih te uvođenje novih definicija, čime će se postići usklađenje s drugim zakonima iz područja energetike te s EU Direktivama,

- uvođenje sustava jamstva podrijetla električne energije stvorit će se pretpostavke za usklađivanje s Direktivom 2009/28/EC o promociji korištenja obnovljivih izvora energije;.
- jednako tretiranje kupaca energije, odnosno ukidanje kategorije povlaštenih i tarifnih kupaca u sektorima električne energije i plina, kao pretpostavke potpune liberalizacije tržišta,
- za osiguranje redovite opskrbe energijom Republike Hrvatske smatra se odgovornim tržište,
- donošenje tarifnih stavki u tarifnim sustavima, odnosno donošenje cijene ili tarife prema metodologijama prenosi se s Vlade Republike Hrvatske na Hrvatsku energetska regulatornu agenciju,
- sadržaj obuhvaćen postojećim općim uvjetima opskrbe energijom dijeli se u nekoliko novih akata, kako bi se postigla konzistentnost u podijeli prava i odgovornosti u energetskom sektoru između energetskih subjekata, Hrvatske energetske regulatorne agencije i Vlade Republike Hrvatske,
- Hrvatska energetska regulatorna agencija će donositi opće uvjete opskrbe energijom koji će sadržavati mjere zaštite krajnjih kupaca,
- opskrbljivači energijom će donositi uvjete opskrbljivača koji moraju biti sukladni općim uvjetima opskrbe energijom,
- uvode se uvjeti kvalitete opskrbe energijom koje će donositi Hrvatska energetska regulatorna agencija,
- stvaraju se pretpostavke za donošenje programa implementacije inteligentni mjernih uređaja,
- utvrđuje se pozicija krajnjih kupaca koji moraju odnosno mogu imati posebne mjere zaštite zbog svog socijalnog statusa (ugroženi kupci) ili sigurnosnih razloga (zaštićeni kupci).

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O ENERGIJI, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom da se predmetni Zakon usklađuje s propisima Europske unije, ocjenjuje se da postoje osobito opravdani razlozi za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku u smislu odredbe članka 161. Poslovnika Hrvatskog sabor

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O ENERGIJI, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju: mjere za sigurnu i pouzdanu opskrbu energijom i njenu učinkovitu proizvodnju i korištenje, akti kojima se utvrđuje i na temelju kojih se provodi energetska politika i planiranje energetskog razvitka, obavljanje energetskih djelatnosti, na tržištu ili kao javnih usluga te osnovna pitanja obavljanja energetskih djelatnosti.

(2) Ovim Zakonom se uređuju pitanja i odnosi koja su od zajedničkog interesa za sve energetske djelatnosti ili koja su vezana uz više oblika energije. Pitanja vezana za područje plina, električne energije, nafte i naftnih derivata, toplinske energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti uređuju se posebnim zakonima.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja energetike, a posebice Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54/EZ (SL. L 211, 14.08.2009.) i Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina kojom se ukida Direktiva 2003/55/EZ (SL. L 211, 14.08.2009.).

Članak 3.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. biogorivo – tekuće ili plinovito gorivo dobiveno iz biomase,
2. distribucija energije – razvod energije distribucijskom mrežom/sustavom,
3. distribucijska mreža/sustav – mreža/sustav koji se koristi za distribuciju energije,
4. energetski objekt - građevina ili dio građevine koji služi proizvodnji, prijenosu/transportu, skladištenju ili distribuciji energije,
5. energetski subjekt – pravna ili fizička osoba koja obavlja jednu ili više energetskih djelatnosti i ima dozvolu za obavljanje energetskih djelatnosti,
6. energija – primarni energent i/ili transformirani oblik energije, odnosno električna energija, toplinska energija, plin, nafta i naftni derivati i energija iz obnovljivih izvora,
7. Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: Agencija) - nezavisan regulator energetskih djelatnosti osnovan posebnim zakonom i s ovlastima propisanim ovim Zakonom i

zakonima kojima se uređuje obavljanje energetske djelatnosti,

8. javna usluga – usluga dostupna u svako vrijeme krajnjim kupcima i energetske subjektima prema reguliranoj cijeni i/ili uvjetima pristupa i korištenja energetske usluge, koja mora biti dostupna, dostatna i održiva uvažavajući sigurnost, redovitost i kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, učinkovitost korištenja energije i zaštitu klime, a koja se obavlja prema načelima razvidnosti i nepristranosti te uz nadzor tijela određenih zakonom,

9. kogeneracija – istodobna proizvodnja električne i toplinske energije u jedinstvenom procesu,

10. kontrolni odnos – odnos između operatora sustava/mreža i opskrbljivača i proizvođača odnosno energetske subjekata koji svoju djelatnost obavljaju na tržištu i onih koji su regulirani i kao takvi predstavljaju prirodni monopol, a vezano uz pravo imenovanja nadzornog odbora, pravo većinskog vlasništva, pravo upravljanja i sva ostala prava koja proizlaze iz prava vlasništva,

11. korisnik mreže/sustava – energetske subjekt koji predaje energiju u mrežu/sustav ili preuzima energiju iz mreže/sustava,

12. kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje energiju,

13. krajnji kupac – kupac koji kupuje energiju za vlastite potrebe odnosno vlastitu potrošnju,

14. ministar – ministar nadležan za energetiku,

15. Ministarstvo – ministarstvo nadležno za energetiku,

16. mreža/sustav – sustav povezanih postrojenja i vodova koji su namijenjeni prijenosu, odnosno transportu, skladištenju ili distribuciji energije,

17. obnovljivi izvori energije – obnovljivi ne-fosilni izvori energije (aerothermalna, energija iz biomase, energija mora, energija vjetra, hidropotencijala, geothermalna i hidrothermalna energija, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina, sunčeva energija),

18. operator mreže/sustava/skladišta/terminala - energetske subjekt odgovoran za upravljanje odnosno pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju energetske mreže/sustava/skladišta/terminala,

19. opskrba energijom – kupnja i prodaja energije kupcu,

20. opskrbljivač – energetske subjekt koji obavlja djelatnost opskrbe,

21. plin – prirodni plin i sve druge vrste plinova (ukapljeni prirodni plin, miješani ukapljeni naftni plin, ispareni ukapljeni naftni plin, gradski plin, bioplin i plin iz biomase) u onoj mjeri u kojoj se takvi plinovi mogu tehnički i sigurno primješavati u tok prirodnog plina i tako transportirati kroz plinski sustav,

22. povlašteni proizvođač – energetske subjekt i/ili druga pravna ili fizička osoba koja

energiju proizvodi iz obnovljivih izvora ili u pojedinačnom proizvodnom objektu istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije na gospodarski primjeren način koji je usklađen sa zaštitom okoliša,

23. prijenos/transport energije – transport energije prijenosnom mrežom odnosno transportnim sustavom od proizvođača ili iz drugih prijenosnih mreža do predaje te energije distribucijskoj mreži, sustavu skladišta energije, kupcima ili krajnjim kupcima priključenim neposredno na prijenosnu mrežu odnosno transportni sustav,

24. prijenosna mreža/transportni sustav – mreža/sustav koji se koristi za prijenos odnosno transport energije,

25. priključak na mrežu/sustav – fizički priključak na prijenosnu/transportnu ili distribucijsku mrežu/sustav prema propisanim uvjetima,

26. proizvod - proizvod povezan s energijom odnosno roba koja tijekom uporabe utječe na potrošnju energije, a koja se stavlja na tržište i/ili pušta u rad, u smislu potrebe iskazivanja potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, proizvoda povezanih s energijom pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu za krajnje kupce,

27. proizvodnja energije – fizikalni ili kemijski proces pretvorbe goriva ili obnovljivih izvora energije u električnu, toplinsku ili druge oblike energije,

28. proizvodnja naftnih derivata – procesi prerade i dorade nafte i/ili degazolinaže, kojima se dobivaju tekući i plinoviti proizvodi – naftni derivati, uključivo i ukapljeni naftni plin (UNP),

29. proizvodnja plina – proizvodnja, isporuka i prodaja plina, isključujući eksploataciju prirodnog plina,

30. proizvođač energije – energetska subjekt koji sudjeluje na tržištu energije i proizvodi energiju,

31. tranzit – prijenos energije porijeklom iz druge države, namijenjene trećoj državi preko teritorija Republike Hrvatske, ili prijenos energije porijeklom iz druge države i namijenjen toj drugoj državi preko Republike Hrvatske,

32. trgovac – energetska subjekt koji kupuje i prodaje energiju, isključujući prodaju energije krajnjem kupcu,

33. trgovina energijom – prodaja energije, isključujući prodaju krajnjem kupcu,

34. ugroženi kupac – kupac energije iz kategorije kućanstvo koji zbog svog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo na isporuku energije prema posebnim uvjetima,

35. univerzalna usluga - obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom kojom se osigurava određenoj kategoriji kupaca pravo na opskrbu električnom energijom propisane kvalitete na području Republike Hrvatske po primjerenim, jednostavno i jasno usporedivim, razvidnim i nepristranim tarifama,

36. upravitelj objekta – energetska subjekt koji upravlja energetskim objektom i koji je dužan

obavljati energetska djelatnost, održavati objekt, tehnološki ga unapređivati i modernizirati,

37. vertikalno integrirani subjekt - energetski subjekt ili skupina energetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od funkcija prijenosa ili distribucije i najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe energijom,

38. visokoučinkovita kogeneracija- kogeneracija koja ostvaruje propisanu uštedu primarne energije prema uvjetima iz pravilnika kojim se uređuje status povlaštenog proizvođača električne energije,

39. zajamčena opskrba - obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom ili plinom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji je pod određenim uvjetima ostao bez opskrbljivača,

40. zaštićeni kupac - kupac koji ima pravo na opskrbu određenom količinom energije u slučaju djelomičnog poremećaja u opskrbi energijom.

Članak 4.

(1) Lokacije za izgradnju energetskih objekata koje su istražene i upisane u državnim prostornim planovima od interesa su za Republiku Hrvatsku.

(2) Izgradnja energetskih objekata, njihovo održavanje i korištenje te obavljanje energetskih djelatnosti od interesa su za Republiku Hrvatsku.

(3) U cilju zaštite interesa i sigurnosti infrastrukture za opskrbu Republike Hrvatske energijom, objekti i infrastruktura u kojima se obavlja prerada nafte i proizvodnja nafte i naftnih derivata, transport nafte i naftnih derivata, luke i terminali za prihvatanje nafte i naftnih derivata, terminali za ukapljeni naftni plin, skladišta nafte i naftnih derivata, maloprodaja naftnih derivata na otocima i ruralnim (dislociranim) područjima, prijenosna i distribucijska elektroenergetska mreža, objekti u kojima se proizvodi električna energija, objekti u kojima se proizvodi toplinska energija, kogeneracijska postrojenja, terminali za ukapljeni prirodni plin, plinski transportni sustav, skladišta plina te mreže proizvodnih plinovoda, plinski distribucijski sustavi, distribucijski sustavi toplinske energije proglašavaju se objektima od interesa za Republiku Hrvatsku.

(4) Vlasnici objekata od interesa za Republiku Hrvatsku dužni su objekte održavati, tehnološki unapređivati odnosno modernizirati sukladno odrednicama Strategije energetskog razvoja i interesima Republike Hrvatske propisanim pozitivnim propisima.

(5) Ukoliko vlasnik objekta od interesa za Republiku Hrvatsku nije poznat ili nije dostupan, upravitelj objekta od interesa za Republiku Hrvatsku ima iste obveze iz stavka 4. ovog članka kao i vlasnik.

(6) Izrada i dostava planskih dokumenata vezanih uz održavanje i modernizaciju objekata od interesa za Republiku Hrvatsku, izvješća o provedenim aktivnostima kao i popis objekata od interesa za Republiku Hrvatsku te sva druga pitanja u vezi sa zaštitom interesa i sigurnosti infrastrukture za opskrbu Republike Hrvatske energijom uredit će se odlukom Vlade Republike Hrvatske.

II. ENERGETSKA POLITIKA I PLANIRANJE ENERGETSKOG RAZVITKA

Članak 5.

(1) Osnovni akt kojim se utvrđuje energetska politika i planira energetski razvitak je Strategija energetskog razvitka.

(2) Strategijom energetskog razvoja se radi: osiguranja sigurne i pouzdane opskrbe energijom i njene učinkovite proizvodnje i učinkovitog korištenja, osobito radi korištenja različitih i obnovljivih izvora energije, osiguranja zaštite okoliša u svim područjima energetskih djelatnosti; poticanja konkurentnosti na tržištu energije na načelima nepristranosti i razvidnosti, zaštite kupaca energije te povezivanja hrvatskoga energetskog sustava ili njegovih dijelova s europskim energetskim sustavom ili energetskim sustavom drugih zemalja, polazeći od gospodarskog razvitka i energetskih potreba, utvrđuju nacionalni energetski programi, potrebna ulaganja u energetiku, poticaji za ulaganja u obnovljive izvore i kogeneraciju i za povećanje energetske učinkovitosti te unapređenje mjera zaštite okoliša.

(3) Strategiju energetskog razvoja donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske za razdoblje ne kraće od deset godina.

Članak 6.

(1) Na temelju Strategije energetskog razvoja Vlada Republike Hrvatske donosi Program provedbe Strategije energetskog razvoja, kojim se utvrđuju mjere, nositelji aktivnosti i dinamika realizacije energetske politike i provođenja nacionalnih energetskih programa, način ostvarivanja suradnje s tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave na području planiranja razvoja energetskog sektora i suradnje s energetskim subjektima te s međunarodnim organizacijama.

(2) Program provedbe Strategije energetskog razvoja donosi se za razdoblje do deset godina, a Ministarstvo svake dvije godine predlaže izradu izmjena i dopuna Programa.

(3) Nakon isteka razdoblja za koje je donesen Program provedbe Strategije energetskog razvoja, ili ranije ako su se bitno promijenile okolnosti. Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi Strategije energetskog razvoja s prijedlogom potrebnih izmjena Strategije.

(4) Nacionalne energetske programe i planove razvoja za pojedine energetske sektore pokreće i donosi Vlada Republike Hrvatske u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja prema posebnim propisima koji uređuju pojedine energetske djelatnosti, a kojima se osiguravaju dugoročni razvojni ciljevi i usmjeravanje energetskih sektora.

Članak 7.

Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe energijom te takve dokumente usklađivati sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja.

Članak 8.

Na temelju Strategije energetskeg razvoja i Programa provedbe Strategije energetskeg razvoja te planova i programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, energetske subjekti donose programe i planove izgradnje, održavanja i korištenja energetske objekata te drugih potreba u obavljanju energetske djelatnosti, uvažavajući obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora.

Članak 9.

(1) Vlada Republike Hrvatske donosi dugoročne i godišnje energetske bilance kojima se utvrđuje ukupna potrošnja energije, potreba za energijom, izvorima (vrstama) energije te načini i mjere za zadovoljavanje tih potreba.

(2) Sastavni dio energetske bilanci su:

- potrebna razina rezervnih kapaciteta energetske objekata,
- potrebne operativne rezerve pojedinih vrsta energije i energenata,
- zahtjevi u vezi s učinkovitim korištenjem energije,
- procjena potrošnje električne energije po mjesecima i po zemljopisnim područjima,
- izvješće za proteklu ogrjevnu sezonu o korištenju prirodnog plina,
- planirana i ostvarena potrošnja pojedinih vrsta energije u protekloj godini te planirana potrošnja za tekuću godinu,
- planirana i ostvarena potrošnja energije po sektorima,
- planirana i ostvarena potrošnja energije po županijama,
- zahtjevi u vezi s minimalnim udjelom obnovljivih izvora energije i učinkovitim korištenjem energije.

(3) Ostvarena godišnja energetska bilanca donosi se najkasnije do 15. prosinca tekuće godine za prethodnu godinu.

(4) Predviđena godišnja energetska bilanca donosi se najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za tekuću i narednu godinu.

(5) Državna tijela, tijela jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave, energetske subjekti i krajnji kupci koji imaju značajni udjel u potrošnji energije dužni su najkasnije do 31. siječnja tekuće godine dostaviti preliminarne podatke Ministarstvu radi utvrđivanja predviđene godišnje energetske bilance. Konačne podatke za izradu ostvarene godišnje energetske bilance, obveznici su dužni dostaviti do 31. svibnja tekuće godine.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju sadržaj i način dostave podataka koje su obveznici iz stavka 5. ovoga članka dužni dostaviti Ministarstvu radi utvrđivanja prijedloga

energetskih bilanci. Popis kupaca koji su obvezni dostavljati podatke utvrđuje Ministarstvo.

Članak 10.

(1) Za potrebe dokazivanja udjela energije proizvedene iz pojedinih izvora energije krajnjim kupcima, uvodi se sustav jamstva podrijetla energije.

(2) Vlada Republike Hrvatske donijeti će uredbu kojom će se detaljno urediti sustav jamstva podrijetla energije iz stavka 1. ovog članka.

Članak 11.

(1) Financiranje energetskih programa i projekata provodi se putem fonda kojim se financira energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije.

(2) Osim putem fonda iz stavka 1. ovoga članka, energetski programi i projekti mogu se financirati i iz drugih izvora.

III. ENERGETSKA UČINKOVITOST I OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Članak 12.

(1) Učinkovito korištenje energije od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(2) Učinkovito korištenje energije u proizvodnji, transportu, distribuciji i neposrednoj potrošnji urediti će se posebnim zakonom.

Članak 13.

(1) Korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(2) Ovlasti i odgovornosti za utvrđivanje i provođenje politike poticanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije, uvjeti i način proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora energije na tržištu energije, financijski poticaj za korištenje obnovljivih izvora energije te druga pitanja vezana uz korištenje obnovljivih izvora energije određuju se ovim Zakonom, posebnim zakonom kojim će se urediti korištenje obnovljivih izvora energije kao i ostalim zakonima.

(3) Povlašteni proizvođač koji je u sustavu poticaja ne može energiju proizvedenu u objektima za korištenje obnovljivih izvora energije isporučivati inozemnom tržištu.

(4) Energija proizvedena iz obnovljivih izvora u Republici Hrvatskoj obračunava se u bilanci obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim ugovorima i obvezama Republike Hrvatske. Izuzetak mogu biti energetski objekti u pograničnim područjima koji koriste zajednički hidropotencijal.

Članak 14.

(1) Posebnim zakonom može se osnovati nacionalna agencija za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije.

(2) Za potrebe praćenja i planiranja potrošnje energije, poticanja energetske učinkovitosti i razvoja obnovljivih izvora energije jedinice područne (regionalne) samouprave mogu na svom području osnovati pripadajuću regionalnu energetske agenciju.

IV. OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Članak 15.

(1) Energetske djelatnosti, u smislu ovoga Zakona, jesu:

1. proizvodnja energije,
2. prijenos, odnosno transport energije,
3. skladištenje energije,
4. distribucija energije,
5. upravljanje energetske objektima,
6. opskrba energijom,
7. trgovina energijom i
8. organiziranje tržišta energijom.

(2) Posebnim zakonima, koji uređuju pojedina tržišta energije, detaljno će se propisati pojedine energetske djelatnosti.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, energetske djelatnosti u dijelu tržišta nafte i naftnih derivata jesu:

1. proizvodnja naftnih derivata,
2. transport nafte naftovodima,
3. transport naftnih derivata produktovodima,
4. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom,
5. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva željeznicom,
6. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva plovnim putovima,

7. trgovina na veliko naftnim derivatima,
8. trgovina na malo naftnim derivatima,
9. skladištenje nafte i naftnih derivata,
10. skladištenje ukapljenog naftnog plina,
11. trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i
12. trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

Članak 16.

(1) Pravne i fizičke osobe mogu obavljati energetske djelatnosti samo na temelju rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola).

(2) Dozvolu iz stavka 1. ovoga članka izdaje Agencija.

(3) Posebnim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, propisati će se energetske djelatnosti za čije obavljanje nije potrebna dozvola

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, energetske djelatnosti u dijelu tržišta nafte i naftnih derivata za čije obavljanje nije potrebna dozvola jesu:

1. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom,
2. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva željeznicom,
3. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva plovnim putovima,
4. trgovina na malo naftnim derivatima i
5. trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

Članak 17.

(1) Dozvola se može izdati pravnoj i fizičkoj osobi:

1. ako je registrirana za obavljanje energetske djelatnosti,
2. koja je tehnički kvalificirana za obavljanje djelatnosti,
3. koja ima u radnom odnosu potreban broj stručno osposobljenih djelatnika za obavljanje djelatnosti,
4. koja raspolaže financijskim sredstvima potrebnim za obavljanje djelatnosti ili dokaže da ih može pribaviti,
5. kojoj nije oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti za koju traži dozvolu u

posljednjih pet godina koje prethode godini podnošenja zahtjeva,

6. čiji članovi uprave, odnosno druge njima odgovorne osobe u pravnoj osobi nisu bili u posljednjih pet godina pravomoćno osuđeni za kazneno djelo protiv gospodarstva, odnosno fizičkoj osobi koja u posljednje tri godine nije pravomoćno osuđena za kazneno djelo protiv gospodarstva.

(2) Uvjete iz stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka te razdoblje za koje se izdaje dozvola kao i oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih dozvola propisuje ministar pravilnikom, uz mišljenje Agencije.

(3) Protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 18.

(1) Agencija može, dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti, prije isteka njenog važenja, rješenjem oduzeti:

1. privremeno, ako energetski subjekt:

- prestane ispunjavati neki od uvjeta iz članka 17. stavka 1. točke 1., 2., 3. i 4. ovoga Zakona ili

- ne obavlja energetske djelatnosti za koju je ishodio dozvolu na način propisan zakonom i podzakonskim propisima ili

- u razdoblju od tri uzastopna mjeseca ne ispunjava pravovremeno svoje obveze prema drugim energetskim subjektima, koji obavljaju svoju djelatnost kao javnu uslugu.

2. trajno, ako energetski subjekt ne otkloni nedostatak u roku određenom odlukom o privremenom oduzimanju dozvole ili ne otkloni nedostatke u radu u roku određenom rješenjem nadležnog inspektora.

(2) Osim uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti Agencija može, prije isteka njenog važenja, rješenjem privremeno odnosno trajno oduzeti ukoliko nadležna inspekcija utvrdi sigurnosne nedostatke objekata, uređaja, mreže odnosno sustava i o tome obavijesti Agenciju.

(3) Odlukom o privremenom oduzimanju dozvole određuje se rok u kojem energetski subjekt mora ukloniti nedostatke zbog kojih mu se privremeno oduzima dozvola.

(4) Agencija može, kada postoje razlozi za privremeno oduzimanje dozvole, odnosno kada postoje razlozi zbog kojih je dozvola privremeno oduzeta ili izrečena mjera zabrane rada energetskom subjektu, nakon pribavljanja mišljenja nadležne inspekcije, rješenjem dozvoliti privremeno obavljanje energetske djelatnosti kada je to nužno radi osiguranja redovite i sigurne opskrbe energijom kako bi se spriječile i/ili otklonile teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi te nastanak teških poremećaja u gospodarstvu, uz obvezu otklanjanja svih nedostataka, u kom slučaju će Agencija obustaviti izvršenje rješenja o privremenom oduzimanju dozvole odnosno rješenja o zabrani rada energetskom subjektu.

(5) Posebnim zakonima koji uređuju pojedina tržišta energije mogu se propisati i drugi razlozi za oduzimanje dozvole.

(6) Protiv rješenja iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 19.

(1) Kada je nužno osigurati redovitu i sigurnu opskrbu energijom, kako bi se spriječile ili otklonile veće štete u poslovanju pravnih osoba te u životu i radu fizičkih osoba, a osobito opasnost koja može nastati za život i zdravlje građana, Agencija može rješenjem naložiti energetsom subjektu kome je trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti ili je prestao obavljati energetske djelatnosti, da svoje objekte, uređaje, mrežu, odnosno sustav preda na upravljanje drugom energetsom subjektu u cilju nastavka obavljanja energetske djelatnosti.

(2) Prije donošenja rješenja iz stavka 1. ovoga članka Agencija je dužna utvrditi sposobnost i interes drugog energetskeg subjekta za nastavak obavljanja energetske djelatnosti energetskeg subjekta kojemu je trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti ili koji je prestao obavljati energetske djelatnosti.

(3) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka Agencija može drugom energetsom subjektu naložiti obvezu upravljanja objektima, uređajima i mrežama, odnosno sustavima.

(4) Energetski subjekt koji preuzme djelatnost sukladno rješenju iz stavka 1. ovog članka, dužan je u ime i za račun vlasnika dovesti objekt, uređaje, mrežu odnosno sustav u uporabno stanje.

(5) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 20.

(1) Zbog zadovoljavanja uvjeta za sigurnost i kvalitetu opskrbe i učinkovitijeg korištenja energije, kao i pouzdanog upravljanja, rukovanja energetskeim postrojenjima i uređajima, radnici koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja energetskeim postrojenjima i uređajima obvezni su imati položen stručni ispit.

(2) Pravilnikom o poslovima upravljanja i rukovanja energetskeim postrojenjima i uređajima ministar propisuje radna mjesta i poslove na tim radnim mjestima za koja se mora polagati stručni ispit iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Pravilnik iz stavka 2. ovoga članka propisuje i detaljno uređuje radna mjesta i poslove na tim radnim mjestima, stručnu spremu, druge uvjete za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima, stručno osposobljavanje, način provjere znanja, periodičnu provjeru znanja, ispitnu komisiju.

(4) Ministarstvo je nadležno za provedbu stručnih ispita.

(5) Ministar svojom odlukom određuje ispitnu komisiju za potrebe održavanja stručnih ispita iz stavka 1. ovoga članka.

V. TRŽIŠTE ENERGIJE I JAVNE USLUGE

Članak 21.

(1) Energetske djelatnosti utvrđene ovim Zakonom obavljaju se prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi ili kao pružanje javnih usluga.

(2) Posebnim zakonima koji uređuju pojedina tržišta energije detaljno će se propisati energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

Članak 22.

(1) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, može odlukom ovlastiti državna tijela ili pravne osobe koje su javni naručitelji u smislu propisa kojim se uređuje područje javne nabave kao središnja tijela za nabavu energije za potrebe institucija u vlasništvu Republike Hrvatske.

(2) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu odlukom ovlastiti državna tijela ili pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka, ili pravne osobe čiji su osnivači jedinice područne (regionalne) samouprave ili regionalne energetske agencije koje su javni naručitelji u smislu propisa kojim se uređuje područje javne nabave kao središnja tijela za nabavu energije za potrebe institucija u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Ovlast iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne može se dati energetske subjektima.

Članak 23.

(1) Kada energetske subjekt obavlja dvije ili više energetske djelatnosti ili uz energetske djelatnost obavlja i drugu djelatnost dužan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku energetske djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, prema propisima o računovodstvu poduzetnika.

(2) Iznimno, odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na energetske subjekt koji za tarifne kupce obavlja energetske djelatnost proizvodnje toplinske energije, energetske djelatnost distribucije toplinske energije ili energetske djelatnost opskrbe toplinskom energijom, u dijelu koji se odnosi na odvojeno vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje financijskih izvješća za te energetske djelatnosti, nego se za te energetske djelatnosti vode posebne poslovne knjige i sastavljaju financijska izvješća odvojeno od drugih djelatnosti.

(3) Način i postupak vođenja razdvojenog računovodstva utvrđuje Agencija odlukom.

Članak 24.

(1) Kada je operator prijenosnog/transportnog sustava organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta pri čemu osoba ili osobe putem kojih se osigurava neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava predstavljaju državno ili drugo javnopravno tijelo, dva različita javnopravna tijela koja ne može predstavljati ista osoba ili osobe kontroliraju operatora prijenosnog/transportnog sustava ili prijenosnu/transportnu

mrežu s jedne strane te energetske subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje energije ili opskrbe energijom s druge strane.

(2) Neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava iz stavka 1. ovoga članka osigurava se na način da osoba ili osobe putem kojih se osigurava neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava ne mogu biti nadređene ili podređene osobi ili osobama koje izravno ili posredno kontroliraju energetske subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje energije ili opskrbe energijom.

(3) Državna ili druga javnopravna tijela koja predstavljaju osobe iz stavka 1. ovoga članka ne mogu biti nadređena jedno drugome.

(4) Jedno državno ili drugo javnopravno tijelo može istodobno imati kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava i operatorom transportnog sustava iz stavka 1. ovoga članka kada je kontrolni odnos u pogledu neovisnosti operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava spram energetske subjekata za proizvodnju energije i opskrbu energijom isti. Ukoliko nisu ispunjeni uvjeti kontrolnog odnosa u pogledu neovisnosti operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava, tada se moraju primijeniti stavci 1. do 3. ovoga članka za državna ili druga javnopravna tijela odnosno osobe koje sudjeluju u kontroli nad operatorom prijenosnog sustava i operatorom transportnog sustava.

Članak 25.

(1) Energetski subjekt koji proizvode električnu i/ili toplinsku energiju ili proizvode ili uvoze naftu i naftne derivate (osim tranzita) moraju formirati i obnavljati operativne rezerve.

(2) Način formiranja i određivanja količine operativnih rezervi, te prava i obveze obveznika operativnih rezervi u poslovanju operativnim rezervama propisuje ministar pravilnikom.

Članak 26.

(1) Vlada Republike Hrvatske, u slučaju poremećaja na domaćem tržištu radi neočekivanog ili neprekidnog manjka energije, neposredne ugroženosti, neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda ili tehnoloških katastrofa (krizne situacije), može propisati:

- mjere ograničenja trgovine pojedinim energentima i/ili energijom,
- posebne uvjete trgovine,
- mjere ograničenja izvoza ili uvoza energije,
- posebne uvjete za izvoz ili uvoz energije
- mjere obvezne proizvodnje energije,
- obvezu isporuke energije samo određenim kupcima,
- način i uvjete za formiranje cijena i nadzor nad cijenama,
- posebne uvjete obavljanja energetske djelatnosti.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka su privremene i mogu trajati dok traju okolnosti zbog kojih su propisane, odnosno dok traju posljedice nastale uslijed tih okolnosti. O poduzetim mjerama Ministarstvo je obvezno izvještavati nadležna tijela u skladu s obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

Članak 27.

(1) Za osiguranje pouzdane i sigurne opskrbe energijom nadležno je Ministarstvo.

(2) Obveze u cilju osiguranja sigurnosti opskrbe propisuju se posebnim propisima koji uređuju pojedina tržišta energije.

(3) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, koje je pribavilo mišljenje Agencije, jednom godišnje, do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu, daje i javno objavljuje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe energijom i očekivanim potrebama za energijom koje sadrži:

- pogonsku sigurnost mreže,
- predviđanje bilance proizvodnje i potrošnje za iduće petogodišnje razdoblje,
- očekivano stanje sigurnosti opskrbe za idućih pet do petnaest godina od datuma izvješća,
- investicijske planove operatora prijenosnog sustava i drugih subjekata u prijenosnu mrežu/transportni sustav (za koje su takvi planovi poznati) za idućih pet ili više godina koje će obuhvatiti i izgradnju prekograničnih vodova,
- načela upravljanja zagušenjima u mreži, u skladu s međunarodnim pravilima,
- postojeći i planirani vodovi prijenosne mreže/transportnog sustava,
- očekivani razvoj proizvodnje, opskrbe, prekograničnih razmjena i potrošnje, uzimajući u obzir mjere upravljanja potrošnjom i
- područne, nacionalne i europske ciljeve održivog razvoja, uključujući međunarodne projekte.

(4) Energetski subjekti koji obavljaju energetsku djelatnost proizvodnje energije, prijenosa odnosno transporta energije, skladištenja energije, distribucije energije ili upravljanja energetskim objektima dužni su do 31. ožujka tekuće godine izraditi izvješća za proteklu godinu prema sadržaju iz stavka 3. ovoga članka te ih dostaviti Ministarstvu.

VI. CIJENE ENERGIJE

Članak 28.

Cijena energije za krajnje kupce sadrži:

- dio cijene koji se slobodno ugovara,
- dio cijene koji se regulira, a može biti određen primjenom tarifnog sustava,
- naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima,

Članak 29.

(1) Tarifni sustav čine propisana metodologija i iznos tarifne stavke.

(2) Tarifni sustavi trebaju poticati mehanizme za poboljšanje energetske učinkovitosti i upravljanje potrošnjom, uključujući i povećano korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

(3) Metodologija iz stavka 1. ovoga članka temelji se na opravdanim troškovima poslovanja, održavanja, zamjene, izgradnje ili rekonstrukcije objekata i zaštite okoliša te mora osigurati odgovarajući povrat na razumno uložena sredstva, a može se zasnivati na metodi poticajne regulacije ili nekoj drugoj metodi ekonomske regulacije.

(4) Metodologija iz stavka 1. ovoga članka mora biti nepristrana i razvidna a određuje ju Agencija.

(5) Tarifne stavke obuhvaćene su metodologijom, a određuju se prema vrsti energetske usluge, snazi/kapacitetu, količini, kvaliteti i drugim elementima vezanim uz isporučenu energiju a koje mogu biti različite ovisno o vrsti korisnika, razdoblju isporuke i sezonskoj ili dnevnoj dinamici isporuke.

(6) Tarifne stavke trebaju omogućiti obračun cijene energije za obračunsko razdoblje.

(7) Zahtjev za određivanje odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki podnosi Agenciji energetski subjekt, za obavljanje čije djelatnosti se primjenjuje metodologija iz stavka 1. ovoga članka.

(8) Agencija je dužna svoju odluku o odobrenju odnosno odbijanju zahtjeva energetskog subjekta iz stavka 7. ovoga članka dostaviti energetskom subjektu u roku propisanom metodologijom iz stavka 1. ovoga članka.

(9) U slučaju odbijanja zahtjeva iz stavka 7. ovog članka, Agencija će u odluci o odbijanju samostalno donijeti iznos tarifne stavke.

(10) Agencija može odlukom samostalno odrediti iznos tarifne stavke temeljem metodologije iz stavka 1. ovoga članka.

(11) Agencija je dužna javno objaviti iznos tarifne stavke donesene sukladno odluci iz stavka 8. i stavka 10. ovoga članka.

(12) Naknadu za organiziranje tržišta električne energije i za organiziranje tržišta plina prema prijedlogu operatora tržišta energije, a na temelju opravdanih troškova poslovanja, određuje Agencija.

(13) Primjenu tarifnih sustava i naknada nadzire Agencija.

Članak 30.

(1) Tarifne metodologije za energetske djelatnosti distribucije i prijenosa, odnosno transporta energije donosi Agencija.

(2) Tarifne metodologije za energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom donosi Agencija.

(3) Tarifni sustav za proizvodnju električne i/ili toplinske energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije i proizvodnju biogoriva donosi Vlada Republike Hrvatske.

(4) Osim za energetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka, Agencija donosi metodologiju za pojedinu energetska djelatnost ukoliko je to propisano posebnim zakonom.

Članak 31.

Cijena električne energije za kupce iz iste kategorije, u okviru univerzalne usluge jednaka je na području cijele Republike Hrvatske.

VII. UVJETI PRIKLJUČENJA I KORIŠTENJA MREŽE I OPSKRBE ENERGIJOM

Članak 32.

(1) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra, a po pribavljenom mišljenju Agencije propisuje postupke izdavanja energetske suglasnosti kojima se utvrđuju pojedinačni uvjeti priključenja na energetska mrežu, te ugovorne odnose korisnika mreže i nadležnog energetskeg subjekta u pogledu uvjeta i rokova priključenja.

(2) Akti za provođenje dokumenata prostornog uređenja te akti za građenje građevina izdaju se u skladu s uvjetima i rokovima priključenja na mrežu sadržanim u energetskej suglasnosti.

Članak 33.

(1) Metodologiju utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta postojećih energetskeg subjekata i krajnjih kupaca donosi Agencija. Metodologija se temelji na objektivnim, razvidnim i nepristranim načelima te načelu ekonomičnosti izvedbe priključka.

(2) Naknada za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta postojećih energetskeg subjekata i krajnjih kupaca sastoji se od troška za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži/sustavu i troška izvedbe priključka na mrežu.

(3) Naknada za priključenje iz stavka 2. ovoga članka predstavlja udio energetskeg subjekta i krajnjeg kupca u financiranju izgradnje priključka i udio za stvaranje tehničkih

uvjeta u mreži/sustavu. Operatori sustava imaju obvezu namjenskog utroška predmetnih sredstava od prikupljenih naknada u izgradnju priključka, stvaranje tehničkih uvjeta i razvoj mreže, a u skladu s metodologijom iz stavka 1. ovog članka.

Članak 34.

(1) Odluku o visini naknade za priključenje na mrežu/sustav i za povećanje priključne snage/kapaciteta utvrđenu metodologijom iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona donosi Agencija na temelju zahtjeva za određivanje odnosno promjenu visine naknade za priključenje na mrežu/sustav i za povećanje priključne snage/kapaciteta ili samostalno.

(2) Primjenu metodologije iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona i propisanih naknada iz stavka 1. ovog članka nadzire Agencija.

Članak 35.

(1) Agencija donosi opće uvjete opskrbe energijom koji su jedinstveni za sve energetske subjekte na području Republike Hrvatske.

(2) Opći uvjeti opskrbe energijom donose se zasebno za područje plina, električne energije i toplinarstva, sukladno zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskih djelatnosti, a mogu obuhvaćati i uvjete korištenja mreže.

(3) Energetski subjekti su obvezni primjenjivati opće uvjete sukladno svojoj energetskej djelatnosti.

(4) Opskrbljivač donosi uvjete opskrbljivača koji moraju biti u skladu s općim uvjetima opskrbe.

(5) Uvjeti opskrbljivača iz stavka 4. ovoga članka moraju se javno objaviti.

Članak 36.

(1) Opskrbljivači moraju najmanje jednom godišnje obavijestiti krajnje kupce o podrijetlu električne energije kojom ih opskrbljuju.

(2) Metodologiju utvrđivanja podrijetla električne energije i način izvještavanja krajnjih kupaca donosi Agencija.

Članak 37.

Agencija donosi uvjete kvalitete opskrbe energijom.

Članak 38.

(1) Operator mreže/sustava utvrđuje tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje te ih dostavlja Agenciji.

(2) Na temelju podataka iz stavka 1. ovoga članka Agencija provodi analizu troška i dobiti te pribavlja mišljenje predstavnika tijela za zaštitu potrošača za uvođenje naprednih mjernih

uređaja za krajnje kupce.

(3) Ministar, na temelju analize iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje odlukom plan i program mjera za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce.

(4) Provođenje odluke iz stavka 3. ovoga članka nadzire Agencija.

(5) Prilikom korištenja naprednih mjernih uređaja neophodno je prikupljati, obrađivati i koristiti mjerne podatke u skladu sa propisima o zaštiti osobnih podataka.

VIII. KRAJNJI KUPCI POD POSEBNOM ZAŠTITOM

Članak 39.

(1) Krajnji kupci energije iz umreženih sustava u slučaju kriznih stanja, zbog sigurnosnih razloga, mogućeg ugrožavanja života i rada te socijalnih razloga mogu imati posebnu zaštitu (zaštićeni i ugroženi kupac).

(2) Vlada Republike Hrvatske utvrđuje uredbom kriterije za stjecanje statusa zaštićenog kupca i mjere zaštite u cilju pouzdane opskrbe zaštićenih kupaca.

(3) Status ugroženog kupca može imati krajnji kupac iz kategorije kućanstvo koji se opskrbljuje kroz obveznu javnu uslugu u okviru univerzalne usluge i/ili obveznu javnu uslugu opskrbe plinom i/ili uslugu opskrbe toplinskom energijom tarifnih kupaca, ako u kućanstvu takvog kupca žive osobe:

- kojima su tijela nadležna za socijalna pitanja utvrdila stanje ugroženog socijalnog statusa i potrebu za tim oblikom socijalne pomoći,

- kojima je utvrđen određeni stupanj invaliditeta, osobe s posebnim potrebama ili osobe lošeg zdravstvenog stanja kod kojih može nastupiti ugroženost života ili zdravlja zbog ograničenja ili obustave opskrbe energijom.

(4) Krajnji kupci iz kategorije kućanstva koji ispunjavaju uvjete siromaštva propisane posebnim propisima imaju pravo na socijalni minimum potrošnje energije određene uvjetima opskrbe u stanu/kući u kojoj žive, brojnost obitelji, zdravstvenim stanjem članova obitelji i ekonomskom statusu obitelji.

(5) Ministarstvo u suradnji s ministarstvom nadležnim za socijalnu skrb daje prijedlog Vladi Republike Hrvatske za utvrđivanje kriterija za stjecanje statusa ugroženog kupca.

(6) Vlada Republike Hrvatske uredbom utvrđuje kriterije iz stavka 5. ovoga članka.

(7) Nadležno tijelo zaduženo za socijalnu skrb u upravnom postupku pojedinačnim aktom utvrđuje status ugroženog kupca te određuje razinu socijalne potpore ugroženom kupcu odnosno vrstu i opseg prava koja mu pripadaju s obzirom na utvrđen status, način sudjelovanja u podmirenju troškova socijalnog minimuma potrošnje energije i drugo.

IX. PRISTUP OBJEKTIMA I POSEBNI UVJETI

Članak 40.

(1) Energetski subjekt ima pravo koristiti nekretnine koje nisu u njegovom vlasništvu za izgradnju i održavanje mreža, odnosno sustava koji služe za prijenos, odnosno transport i distribuciju energije u skladu s posebnim propisima.

(2) Pravne i fizičke osobe dužne su energetskom subjektu omogućiti pristup na njihove nekretnine na kojima su izgrađeni objekti, uređaji, mreža, odnosno sustav energetskog subjekta radi njihovog pregleda i održavanja, te sječe drveća i drugog raslinja koje ugrožava ove objekte, uređaje, mrežu ili sustav.

(3) Pravne i fizičke osobe dužne su energetskom subjektu omogućiti pristup mjernim uređajima koji se nalaze na njihovim nekretninama, te ne smiju sprječavati energetskog subjekta da isključi mjerne uređaje ili druge uređaje energetskog sustava.

(4) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. i 3. ovoga članka imaju pravo na naknadu, odnosno naknadu štete prema općim propisima.

Članak 41.

(1) Energetski subjekti i kupci energije dužni su tijekom građenja, obavljanja energetske djelatnosti i korištenja energije ispunjavati propisane zahtjeve i uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije.

(2) Energetski objekti, uključujući i opremu pod tlakom unutar energetskih objekata, postrojenja, vodovi i priključci na mrežu, te postrojenja i instalacije kupaca moraju udovoljavati propisanim zahtjevima i uvjetima za sigurnu i kvalitetnu opskrbu i korištenje energije tijekom:

– projektiranja, proizvodnje opreme, građenja, ispitivanja i potvrđivanja sukladnosti, pokusnog rada i prvog stavljanja u uporabu,

– obavljanja energetske djelatnosti i korištenja energije, odnosno pogona i održavanja.

(3) Ministar pravilnikom propisuje tehničke propise, zahtjeve i uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije iz stavka 1. i 2. ovoga članka uz suglasnost ministra nadležnog za poslove graditeljstva odnosno prethodno mišljenje ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša, ministra nadležnog za poslove zdravstva, ravnatelja hrvatskog nacionalnog normirnog tijela i glavnog inspektora Državnog inspektorata.

Članak 42.

Građevine izgrađene bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojega se može graditi građevina ne smiju se priključiti na mrežu, kao i građevine za koje je u tijeku postupak građevinske inspekcije koji se odnosi na obustavu građenja ili uklanjanja građevina prema posebnom zakonu.

Članak 43.

(1) Energetski subjekti u obavljanju svojih djelatnosti ne odgovaraju za štetu drugim energetskim subjektima i korisnicima usluga u slučaju nastanka više sile.

(2) Slučajevima više sile, u smislu ovoga Zakona, smatraju se svi događaji i okolnosti koje, da su i mogle biti predviđene, ne bi mogle biti spriječene i na koje se ne može utjecati, umanjiti ih, otkloniti ih ili ukinuti njihovo djelovanje. To su osobito:

– elementarne nepogode (potres, poplava, udar munje, oluja, suša, djelovanje leda i drugo),

– epidemije,

– eksplozije koje nisu posljedica nepravilnog i nepažljivog rukovanja i koje se nisu mogle predvidjeti, a nisu posljedica dotrajalosti materijala i opreme,

– rat, pobuna ili sabotaža,

- kibernetički/internetski napad,

– odluke Vlade Republike Hrvatske iz članka 26. ovoga Zakona, kao i svi drugi događaji i okolnosti za koje u slučaju dvojbe arbitraža odluči da se radi o višoj sili.

X. NADZOR

Članak 44.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

(2) Inspeksijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavljaju nadležni inspektori Državnog inspektorata i drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima.

Članak 45.

Ako inspektori Državnog inspektorata ili drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima pri obavljanju inspeksijskog nadzora utvrde da energetski subjekt ne obavlja energetsku djelatnost, a kupac energije ne koristi energiju u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, osim ovlaštenja prema općim propisima, imaju ovlaštenje rješenjem:

– narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, uz određivanje roka za njihovo otklanjanje,

– zabraniti građenje energetskog objekta ako nije pribavljen akt na temelju kojeg se može graditi objekt,

– zabraniti obavljanje energetske djelatnosti ako nije pribavljena dozvola za obavljanje djelatnosti,

– narediti obustavu korištenja energetskeg objekta, odnosno obustavu opskrbe energijom ili korištenje energije ako se oprema za energetske objekte ne proizvodi, a ti objekti ne grade, ne koriste ili ne održavaju po odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji prema posebnim tehničkim ili drugim propisima, i ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i sigurnost energetskeg objekta, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost prometa ili susjednih građevina,

– narediti energetskeg subjektu koji obavlja prijenos energije odnosno distribuciju energije da isključi priključak građevine na energetske mreže koji je izveden suprotno odredbama članka 42. ovoga Zakona.

Članak 46.

(1) Inspektor Državnog inspektorata će rješenjem narediti otklanjanje nepravilnosti i odrediti primjereni rok za otklanjanje nepravilnosti ako utvrdi da:

- proizvodi nisu označeni oznakom energetske učinkovitosti ili je oznaka energetske učinkovitosti nepotpuna ili netočna
- proizvodi nisu praćeni informacijskim listom ili je informacijski list nepotpun ili netočan
- su proizvodi označeni nedopuštenim ili zavaravajućim oznakama (energetske učinkovitosti proizvoda)
- se u oglašavanju i u promidžbenim materijalima ne objavljuje razred energetske učinkovitosti
- tehnička dokumentacija nije dostupna ili je nema ili je nepotpuna
- u zadanom roku nije dostavio Ministarstvu podatke o ukupnim količinama stavljenim na tržište i na raspolaganje u Republici Hrvatskoj

(2) Ako se utvrđene nepravilnosti iz stavka 1. ovoga članka ne otklone u određenom roku, inspektor će zabraniti stavljanje proizvoda na tržište i/ili raspolaganje, ograničiti stavljanje na tržište, odnosno narediti povlačenje proizvoda s tržišta.

XI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 47.

(1) Tko se priključi na energetske sustav bez odobrenja energetskeg subjekta, bez trošenja energije ili se trošenje energije ne može utvrditi, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

(2) Predmeti koji su uporabljeni za počinjenje prekršajnog djela iz stavka 1. ovoga članka biti će oduzeti.

Članak 48.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 60.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt i jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave koji:

1. ne dostavi Ministarstvu podatke propisane pravilnikom o energetske bilanci iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona,

2. priključi građevinu na mrežu bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina u skladu s člankom 42. ovoga Zakona,

3. ne dopušta nadležnim tijelima obavljanje nadzora ili im ne pruža istinite podatke potrebne za obavljanje nadzora,

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 3.000,00 kuna.

Članak 49.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji:

1. obavlja energetske djelatnosti bez dozvole za obavljanje energetske djelatnosti (članak 16. stavak 1. ovoga Zakona),

2. ukoliko obavlja više gospodarskih djelatnosti a jedna ili više od njih su energetske djelatnosti, ako za te energetske djelatnosti ne vodi odvojeno poslovne knjige odnosno ne sastavlja financijska izvješća sukladno članku 23. stavku 1. i 2. ovoga Zakona,

3. ne formira ili ne obnavlja operativne rezerve (članak 25. ovoga Zakona),

4. cijenu energije koja se obračunava primjenom tarifne metodologije ne obračunava na način propisan člankom 29. stavkom 8., 9. i 10. ovoga Zakona,

5. energetske djelatnosti obavlja protivno općim uvjetima opskrbe energijom iz članka 35. ovoga Zakona,

6. ne obračunava i ne naplaćuje naknade iz članka 34. stavak 1. ovoga Zakona,

7. ne provodi tehničke propise, zahtjeve i uvjete iz članka 41. ovoga Zakona,

8. ne postupi prema rješenju inspektora iz članka 45. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba energetskog subjekta pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Uz kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio više prekršaja ili u roku godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova do godinu dana.

Članak 50.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. obavlja energetska djelatnost bez dozvole za obavljanje energetske djelatnosti (članak 16. stavak 1.),
2. ne provodi tehničke propise, zahtjeve i uvjete iz članka 41. ovoga Zakona,
3. ne postupi po izvršnom rješenju inspektora iz članka 45. ovoga Zakona,
4. na određenim poslovima zapošljava radnike koji nemaju položen stručni ispit (članak 20.).
5. ne postupi sukladno propisima koji reguliraju sustav jamstva podrijetla energije (članak 10.)

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

Članak 51.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. onemogući energetskom subjektu pristup na svoju nekretninu radi pregleda ili popravka objekata, uređaja, mreže ili sustava energetskog subjekta, ili sječe drveća i drugog raslinja (članak 40. ovog Zakona),
2. onemogući isključenje mjernog uređaja ili drugog uređaja energetskog sustava (članak 40. stavak 3. ovoga Zakona).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 5.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 2.000,00 kuna.

Članak 52.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- proizvodi nisu označeni oznakom energetske učinkovitosti ili je oznaka energetske učinkovitosti nepotpuna ili netočna,

- proizvodi nisu praćeni informacijskim listom ili je informacijski list nepotpun ili netoćan,

-su proizvodi oznaćeni nedopuštenim ili zavaravajućim oznakama energetske ućinkovitosti proizvoda,

- u oglašavanju i promidžbenim materijalima ne objavljuju propisane podatke potrošnje energije i/ili razred energetske ućinkovitosti i sl.,

- tehnićka dokumentacija je nedostupna, nepotpuna ili ne postoji,

- u zadanom roku nije dostavila Ministarstvu podatke o ukupnim kolićinama stavljenim proizvoda na tržište i/ili na raspolaganje u Republici Hrvatskoj.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga ćlanka kaznit će se odgovorna osoba novćanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga ćlanka kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe novćanom kaznom u iznosu od 300,00 do 3.000,00 kuna.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ćlanak 53.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti za koje je prema odredbama ovoga Zakona potrebna dozvola moraju dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti pribaviti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Energetski subjekti koji imaju važeće dozvole izdane prema odredbama Zakona o energiji koji prestaje važitii stupanjem na snagu ovog Zakona imaju obvezu pribaviti dozvole najkasnije do isteka važeće dozvole.

Ćlanak 54.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će provedbene propise iz ćlanka 4. stavka 6., ćlanka 10. stavka 2., ćlanka 32. stavka 1., ćlanka 39. stavka 2. i stavka 6. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar će donijeti provedbene propise iz ćlanka 9. stavka 6., ćlanka 17. stavka 2., ćlanka 20. stavka 2., ćlanka 25. stavka 2. i ćlanka 41. stavka 3. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu podzakonskih propisa iz stavka 1. ovoga ćlanka.

(3) Agencija će donijeti provedbeni propis iz ćlanka 23. stavka 3. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Agencija će donijeti provedbene propise iz ćlanka 30. stavka 1. 2. i 4., ćlanka 33. stavka 1., ćlanka 35. stavka 1., ćlanka 36. stavka 2. i ćlanka 37. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu zakona kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 55.

(1) Do stupanja na snagu podzakonskih propisa iz članka 54. ovoga Zakona primjenjuju se podzakonski propisi kojima su uređena odnosna pitanja ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(2) Slijedeći podzakonski propisi doneseni na temelju članka 12. stavka 5., članka 13. stavka 4. te članka 14. stavka 2. i stavka 3. Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10) ostaju na snazi:

- Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 88/12)
- Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 63/12)
- Uredba o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 33/07,133/07,155/08,155/09),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja („Narodne novine“, br. 130/07),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica posuđa („Narodne novine“, br. 130/07),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica rublja („Narodne novine“, br 101/11),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih rashladnih uređaja („Narodne novine“, br. 101/11),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti televizora („Narodne novine“, br. 101/11),
- Pravilnik o iskazivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, povezanih s energijom pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu („Narodne novine“, br. 101/11),

do donošenja podzakonskih propisa sukladno propisima iz članak 12. stavka 2. ovoga Zakona kojime se uređuju posebna pitanja učinkovitog korištenje energije u proizvodnji, transportu i neposrednoj potrošnji, odnosno sukladno propisima iz članak 13. stavka 2. ovoga Zakona kojim se uređuju posebna pitanja korištenje obnovljivih izvora energije.

(3) Do donošenja reguliranih cijena, naknada i ostalih davanja sukladno ovom Zakonu primjenjuju se važeće regulirane cijene, naknade i ostala davanja.

Članak 56.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 68/01, 177/04, 76/07 152/08 i 127/10).

Članak 57.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o energiji (“Narodne novine” br. 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10) osim članka 13. do dana stupanja na snagu posebnog zakona kojim će se urediti učinkovito korištenje energije u proizvodnji, transportu, distribuciji i neposrednoj potrošnji

Članak 58.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u “Narodnim novinama”, osim članka 24. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

Glava I. Opće odredbe (čl.1.-3.)

Općim odredbama propisuje se predmet uređenja ovoga Zakona, sadržaj i opseg uređenja u smislu ciljeva i načela energetske politike u Republici Hrvatskoj. U skladu sa zahtjevima europskih smjernica pojašnjavaju se i redefiniiraju pojedine definicije, preciziraju pojedine energetske djelatnosti odnosno nositelji tih djelatnosti te uvode novi i redefiniiraju postojeći pojmovi (ugroženi kupac, zajamčena opskrba u krajnjoj nuždi, univerzalna usluga, zaštićen kupac i dr.).

Člankom 2. ovoga Zakona se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije iz područja energetike odnosno s Direktivom 2009/72/EC i Direktivom 2009/73/EC.

Glava II. Energetska politika i planiranje energetskog razvitka (čl. 4.-11.)

Člankom 4. ovoga Zakona lokacije za izgradnju energetskih objekata koje su istražene i upisane u državnim prostornim planovima proglašavaju se od interesa za Republiku Hrvatsku. Isto tako, izgradnja energetskih objekata, njihovo održavanje i korištenje kao i obavljanje energetskih djelatnosti proglašavaju se od interesa za Republiku Hrvatsku.

Energetski objekti i infrastrukture navedene u članku 4. ovoga Zakona proglašavaju se od interesa za Republiku Hrvatsku u cilju zaštite interesa Republike Hrvatske i nacionalne sigurnosti koja je usko vezana uz sigurnost opskrbe energijom. Nadalje ovim se člankom propisuje obveza korištenja, održavanja i modernizacije navedenih energetskih objekata vlasnicima tih energetskih objekata i onima koji upravljaju istim.

Odredbe članka 5. ovoga Zakona određuju Strategiju energetskog razvoja kao osnovni akt kojim se utvrđuje energetska politika kao i njezin sadržaj.

Nadalje, u člancima 6., 7. i 8. ovoga Zakona propisuje se program provedbe Strategije energetskog razvitka, način suradnje s tijelima lokalne područne (regionalne) samouprave na području planiranja razvitka energetskog sektora kao i programi i planovi izgradnje, održavanja i korištenja energetskih objekata.

U članku 9. propisuje se donošenje dugoročne i godišnje energetske bilance od strane Vlade Republike Hrvatske kojom se utvrđuje ukupna potrošnja energije, potreba za energijom, izvori energije te načini i mjere za zadovoljenje tih potreba. Određuju se sastavni dijelovi energetske bilance, njeno donošenje, obveznici dostave podataka, te se propisuje donošenja pravilnika o energetske bilanci od strane Ministarstva.

Člankom 10. ovoga Zakona predlaže se uvođenje sustava jamstva podrijetla električne energije u svrhu certificiranja električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima te obvezuje Vlada Republike Hrvatske da donese uredbu kojom se detaljno regulira uspostava sustava jamstva podrijetla električne energije.

Člankom 11. ovoga Zakona određuje se da se financiranje energetskih programa i projekata provodi putem fonda kojim se financira energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije, kao i putem drugih izvora.

Glava III. Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije (čl. 12.-14.)

Odredbom članka 12. ovoga Zakona učinkovito korištenje energije proglašava se od interesa za Republiku Hrvatsku te se propisuje da će se učinkovito korištenje energije u proizvodnji, transportu, distribuciji i neposrednoj potrošnji urediti posebnim zakonom.

Odredbom članka 13. ovoga Zakona korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije proglašava se od interesa za Republiku Hrvatsku. Isto tako, određuje se da se provođenje politike poticanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije te druga pitanja vezana uz korištenje obnovljivih izvora energije određuje se ovim Zakonom, posebnim zakonom kojim će se urediti korištenje obnovljivih izvora energije kao i ostalim zakonima.

Određuje se da subjekt koji je ostvario poticaje za korištenje obnovljivih izvora energije ne može proizvedenu energiju isporučivati inozemnom tržištu bez odobrenja Vlade RH.

Odredbama članka 14. ovoga Zakona određuje se mogućnost osnivanja nacionalne agencije za energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije, kao i mogućnost osnivanja regionalnih energetske agencija za potrebe praćenja i planiranja potrošnje energije, poticanja energetske učinkovitosti i razvoja obnovljivih izvora energije. Članak proizlazi iz pozitivne europske prakse vezane uz osnivanje energetske agencije.

Glava IV. Obavljanje energetske djelatnosti (čl. 15.-20.)

Člankom 15. ovoga Zakona određuju se energetske djelatnosti, te se propisuje da će se posebnim zakonima koji uređuju pojedina tržišta energije detaljno odrediti pojedine energetske djelatnosti.

Člankom 16. ovoga Zakona određuje se da pravne i fizičke osobe mogu obavljati energetska djelatnost samo temeljem rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti, te da predmetno rješenje odnosno dozvolu izdaje Agencija.

Člankom 17. ovoga Zakona propisuju se uvjeti za izdavanje dozvole kao i da oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih dozvola propisuje ministar, na prijedlog Agencije te pravo izjavljivanja žalbe Ministarstvu.

Člankom 18. ovoga Zakona propisuje se da se dozvola za obavljanje energetske djelatnosti može, prije isteka njenog važenja oduzeti privremeno i trajno te razlozi za oduzimanje istih. Isto tako određuje se da se posebnim zakonima koji uređuju tržišta pojedinih energenata mogu propisati i drugi razlozi za oduzimanje dozvole kao i pravo izjavljivanja žalbe Ministarstvu.

Člankom 19. ovoga Zakona propisuje se da kada je nužno osigurati redovitu i sigurnu opskrbu energijom, kako bi se spriječile ili otklonile veće štete u poslovanju pravnih osoba te u životu i radu fizičkih osoba, a osobito opasnost koja može nastati za život i zdravlje građana, Agencija može rješenjem naložiti energetske subjektu kome je trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti ili je prestao obavljati energetska djelatnost, da svoje objekte, uređaje, mrežu, odnosno sustav preda na upravljanje drugom energetske subjektu u cilju nastavka obavljanja energetske djelatnosti.

Isto tako, određuje se da je Agencija dužna utvrditi sposobnost i interes drugog energetskeg subjekta za nastavak obavljanja energetske djelatnosti energetskeg subjekta kojemu je trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti ili koji je prestao obavljati energetske djelatnosti prije donošenja takvog rješenja, te Agencija može drugom energetskeg subjektu naložiti obvezu upravljanja objektima, uređajima i mrežama, odnosno sustavima koji je pak dužan je u ime i za račun vlasnika dovesti objekt, uređaje, mrežu odnosno sustav u uporabno stanje, kao i pravo izjavljivanja žalbe Ministarstvu.

Člankom 20. ovoga Zakona propisuju se obveza polaganja stručnog ispita za upravljanja i rukovanja energetskeg postrojenjima i uređajima te se propisuje Pravilnik kojim se propisuje detaljno uređuju radna mjesta i poslove na tim radnim mjestima, stručnu spremu, druge uvjete za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima, stručno osposobljavanje, način provjere znanja, periodičnu provjeru znanja, ispitnu komisiju te je Ministarstvo nadležno za provedbu stručnih ispita

Glava V. Tržište energije i javne usluge (čl. 21.-27.)

Odredbom članka 21. ovoga Zakona propisuje se da energetske djelatnosti utvrđene ovim Zakonom obavljaju prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi ili kao pružanje javnih usluga te da se može posebnim zakonima koji uređuju tržište pojedinih energenata detaljno propisati energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

Odredbom članka 22. ovoga Zakona propisuje se da Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, može odlukom ovlastiti tijelo s javnim ovlastima ili pravnu osobu u vlasništvu Republike Hrvatske koji imaju potrebna stručna znanja i kapacitete za obavljanje poslova raspisivanja natječaja, ugovaranja i kupnje energije za potrebe institucija koji su obveznici javne nabave, a koji su u vlasništvu Republike Hrvatske.

Isto tako se određuje da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, mogu odlukom odrediti tijelo koje je odredila Vlada Republike Hrvatske, pravnu osobu osnovanu od strane područne (regionalne) samouprave ili regionalnu energetskeg agenciju koja ima potrebna stručna znanja i kapacitete za obavljanje poslova raspisivanja natječaja, ugovaranja i kupnje energije za potrebe institucija koji su obveznici javne nabave, a koje su u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Tijelo ili pravna osoba kojima je dodjeljena predmetna obveza ne mogu biti energetskeg subjekti.

Člankom 23. ovoga Zakona određuje se obveza za energetske subjekte koji obavljaju dvije ili više energetskeg djelatnosti obveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvješća za svaku energetskeg djelatnost zasebno, kao i iznimke od predmetne odredbe.

Člankom 24. ovoga Zakona određuje se kontrolni odnos na način da kada je operator prijenosnog/transportnog sustava organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta pri čemu osoba ili osobe putem kojih se osigurava neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava predstavljaju državno ili drugo tijelo javne vlasti, dva različita tijela javne vlasti koja ne može predstavljati ista osoba ili osobe kontroliraju operatora prijenosnog/transportnog sustava ili prijenosnu/transportnu mrežu s jedne strane te energetskeg subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje energije ili opskrbe energijom s druge strane. Neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava osigurava se na način da osoba ili osobe putem kojih se osigurava neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava ne mogu biti nadređene ili podređene osobi ili osobama koje izravno ili posredno kontroliraju energetskeg subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje energije ili

opskrbe energijom. Državna ili druga tijela javne vlasti koja predstavljaju navedene osobe ne mogu biti nadređena jedno drugome. Jedno državno ili drugo tijelo javne vlasti može istodobno imati kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava i operatorom transportnog sustava iz stavka 1. ovoga članka kada je kontrolni odnos u pogledu neovisnosti operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava spram energetske subjekata za proizvodnju energije i opskrbu energijom isti.

Člankom 25. ovoga Zakona propisuje se obveza energetske subjektu koji proizvodi električnu i/ili toplinsku energiju ili proizvode ili uvoze naftu i naftne derivate (osim tranzita) mora formirati i obnavljati operativne rezerve.

Člankom 26. ovoga Zakona propisuju se mjere koje Vlada RH može propisati odnosno odrediti u slučaju poremećaja na domaćem tržištu radi neočekivanog ili neprekidnog manjka energije, neposredne ugroženosti, neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda ili tehnoloških katastrofa (krizne situacije). Takve mjere su privremene.

Odredbom članka 27. ovoga Zakona propisuje se da je za osiguranje pouzdane i sigurne opskrbe energijom nadležno Ministarstvo. Nadalje, propisuje se obveza Vladi RH, koja na prijedlog Ministarstva, koje je pribavilo mišljenje Agencije jednom godišnje, do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu daje i javno objavljuje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe energijom i očekivanim potrebama za energijom kao i njihov sadržaj.

Glava VI. Cijene energije (čl. 28.-31.)

Odredbom članka 28. ovoga Zakona određuje se što sadrži cijena energije za krajnje kupce.

Odredbom članka 29. ovoga Zakona određuje se da tarifni sustav čine propisana metodologija i iznos tarifne stavke. Također se određuje način podnošenja zahtjeva za određivanje, odnosno promjenu visine tarifnih stavki, te daje mogućnost Agenciji da odluku o visini tarifnih stavki donese na osnovu zahtjeva energetske subjekta ili samostalno. Agencija se ovlašćuje za nadzor primjene tarifnih sustava i naknada

Člankom 30. ovoga Zakona određuje se koje tarifne metodologije za pojedine energetske djelatnosti donosi Agencija, a koji Vlada Republike Hrvatske.

Člankom 31. ovoga Zakona određuje se da je cijena električne energije za kupce iz iste kategorije, u okviru univerzalne usluge jednaka na području cijele Republike Hrvatske.

Glava VII. Uvjeti priključenja i korištenja mreže i opskrbe energijom (čl. 32.-38.)

Člankom 32. ovoga Zakona određuje se da Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra, a po pribavljenom mišljenju Agencije propisuje postupke izdavanja energetske suglasnosti kojima se utvrđuju pojedinačni uvjeti priključenja na energetske mrežu, te ugovorne odnose korisnika mreže i nadležnog energetske subjekta u pogledu uvjeta i rokova priključenja te da su uvjeti i rokovi priključenja na mrežu sadržani u energetske suglasnosti sastavni su dio posebnih pojedinačnih akata kojima se utvrđuje pravo na zahvat u prostoru odnosno pravo na građenje, a koji se izdaju od strane nadležnih tijela sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji.

Člankom 33. ovoga Zakona određuje se da metodologija utvrđivanja naknade za

priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta energetskih subjekata i krajnjih kupaca propisuje se pravilnikom kojega donosi i čiju primjenu nadzire Agencija. Propisuje se što naknada za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta postojećih energetskih subjekata i krajnjih kupaca sastoji se od troška za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži/sustavu i troška izvedbe priključka na mrežu.

Člankom 35. ovoga Zakona određuje se da Agencija donosi opće uvjete opskrbe energijom koji su jedinstveni za sve energetske subjekte na području Republike Hrvatske te da se isti donose zasebno za područje plina, električne energije i toplinarstva, sukladno zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskih djelatnosti. Isto tako određuje se obveza energetskim subjektima primjenjivati opće uvjete sukladno svojoj energetskoj djelatnosti. Propisuje se nadalje da opskrbljivač donosi uvjete opskrbljivača koji moraju biti u skladu s općim uvjetima opskrbe te koji se moraju javno objaviti.

Člankom 36. ovoga Zakona utvrđuje se obveza opskrbljivaču da mora najmanje jednom godišnje obavijestiti krajnje kupce o podrijetlu električne energije kojim ih opskrbljuje.

Člankom 37. ovoga Zakona određuje se da Agencija donosi pravila o kvaliteti opskrbe energijom.

Člankom 38. ovoga Zakona regulira se problematika naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce.

Glava VIII. Krajnji kupci pod posebnom zaštitom (čl. 39.)

Ovim člankom se utvrđuje pozicija krajnjih kupaca koji mogu imati posebne mjere zaštite (zaštićeni i ugroženi kupac) u posebnim okolnostima i uvjetima. Utvrđuje se krug osoba koji može imati poseban vid zaštite u obliku prava na opskrbu energentima odnosno posebnih uvjeta pod kojima može doći do isključenja i/ili obustavu opskrbe.

Nadalje se utvrđuje krug krajnjih kupaca koji mogu imati status ugroženog kupca i posebnu zaštitu - kojima su tijela nadležna za socijalna skrb utvrdila stanje ugroženog socijalnog statusa i potrebu za tim oblikom socijalne pomoći, i /ili kojima je utvrđen određeni stupanj invaliditeta, osobe s posebnim potrebama ili osobe lošeg zdravstvenog stanja kod kojih može nastupiti ugroženost života ili zdravlja zbog ograničenja ili obustave opskrbe energijom.

Utvrđuje se obveza Vlade RH da donese uredbe o kriteriju za stjecanje statusa zaštićenog kupca s mjerama zaštite i uredbu o kriteriju za stjecanje statusa ugroženog kupca te opseg prava. Utvrđuje se obveza nadležnih tijela za socijalnu skrb da u uobičajenoj proceduri – upravni postupak kojima se utvrđuje prava iz područja socijalne skrbi utvrdi status ugroženog kupca i razinu socijalne potpore ugroženom kupcu odnosno vrstu i opseg prava koja mu pripadaju s obzirom na utvrđen status.

Glava IX. Pristup objektima i posebni uvjeti (čl. 40.-43.)

Određuje se pravo energetskog subjekta da ima pravo koristiti nekretnine koje nisu u njegovom vlasništvu za izgradnju i održavanje mreža, odnosno sustava koji služe za prijenos, odnosno transport i distribuciju energije u skladu s posebnim propisima te da su pravne i fizičke osobe dužne energetskom subjektu omogućiti pristup na njihove nekretnine na kojima su izgrađeni objekti, uređaji, mreža, odnosno sustav energetskog subjekta radi njihovog

pregleda i održavanja, te sječe drveća i drugog raslinja koje ugrožava ove objekte, uređaje, mrežu ili sustav kao i omogućiti pristup mjernim uređajima koji se nalaze na njihovim nekretninama, te ne smiju sprječavati energetskog subjekta da isključi mjerne uređaje ili druge uređaje energetskog sustava, a iste imaju pravo na naknadu, odnosno naknadu štete prema općim propisima.

Člankom 41. ovoga Zakona propisuje se da su energetski subjekti i kupci energije dužni tijekom gradnje, obavljanja energetske djelatnosti i korištenja energije ispunjavati propisane zahtjeve i uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije.

Tehničke propise, zahtjeve i uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije iz donosi ministar uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša, ministra nadležnog za poslove graditeljstva, ministra nadležnog za poslove zdravstva, ravnatelja hrvatskog nacionalnog normirnog tijela i glavnog inspektora Državnog inspektorata.

Člankom 42. ovoga Zakona određuje se da građevine izgrađene bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojega se može graditi građevina ne smiju se priključiti na mrežu, kao i građevine za koje je u tijeku postupak građevinske inspekcije koji se odnosi na obustavu građenja ili uklanjanja građevina prema posebnom zakonu.

Člankom 43. ovoga Zakona određuje se da energetski subjekti u obavljanju svojih djelatnosti ne odgovaraju za štetu drugim energetskim subjektima i korisnicima usluga u slučaju nastanka više sile, te se propisuje što se smatra višom silom, u smislu ovoga Zakona.

Glava X. Nadzor (čl. 44.-46.)

Propisuje se da upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju istoga obavlja Ministarstvo.

Utvrđuje se obveza Državnog inspektorata da jednom godišnje izvještava Ministarstvo o nadzoru nad primjenom zakona i propisa koje se odnose na označavanje energetske učinkovitosti proizvoda i na iskazivanje potrošnje energije proizvoda.

Uvodi se mogućnost da državni inspektorat naredi isključenje priključka koji je napravljen nezakonito – za građevine bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojega se može graditi .

Uvodi se mogućnost da državni inspektorat naredi isključenje priključka koji je napravljen nezakonito – za građevine bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojega se može graditi.

Glava XI. Prekršajne odredbe (čl. 47.-52.)

Odredbama članaka 47.-51. ovoga Zakona propisane su prekršajne odredbe odnosno novčane kazne za pravne i fizičke osobe uključujući i odgovorne osobe u pravnoj osobi koje se odnosi na povrede pojedinih odredaba ovoga Zakona.

Glava XIII. Prijelazne i završne odredbe (čl. 53.-58.)

Propisuje se obveza svim nadležnim tijelima, čelnicima tijela i pravnim osobama odnosno

Vladi RH, ministru gospodarstva, Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji, energetskim subjektima te opskrbljivačima donošenje akata iz njihove nadležnosti u skladu s ovim Zakonom.

Isto tako, propisuju se rokovi za usklađivanje odnosno donošenje svih potrebnih akata u skladu s ovim Zakonom te sankcije za njihovo ne donošenje te se propisuje važenje postojećih akata do donošenja novih u skladu s ovim Zakonom.

Za pojedine postojeće podzakonske akte utvrđuje se dan prestanka važenja.

Propisuje se da postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona će se nastaviti i dovršiti prema odredbama važećeg Zakona o energiji.

Nadalje, određuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o energiji ("Narodne novine" br. 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10) osim članka 13. i to do dana stupanja na snagu posebnog zakona kojim će se urediti učinkovito korištenje energije u proizvodnji, transportu, distribuciji i neposrednoj potrošnji, a kako bi se izbjegla pravna praznina u dijelu koji se odnosi na energetske učinkovitost proizvoda, kojim će se regulirati predmetno područje.

Isto tako utvrđuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona uz iznimku članka 24. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.